

Analiza poslovanja preduzeća u Crnoj Gori

Poslovanje preduzeća

2010

Izdaje:

Zavod za statistiku Crne Gore

Podgorica, IV Proleterske br, 2, Tel: +382 20 230-811

Web Site: www.monstat.org

E-mail: statistika@monstat.org

Pripremile: Tatjana Popović, Dijana Ristović

Sadržaj:

1. Metodologija SBS 01 istraživanja	6
Tabela 1: Broj preduzeća u uzorku, u 2010. godini	7
Grafik 1: Procenat odaziva / neodaziva u 2010. godini.....	7
2. Zaposlenost.....	8
Grafik 2: Broj zaposlenih prema djelatnostima u 2010.godini.....	8
Tabela 2: Broj zaposlenih radnika i radnih časova prema klasi zaposlenih.....	8
u 2010. godini	8
3. Troškovi zaposlenih	9
Tabela 3: Troškovi zaposlenih u 2010. godini, u 000 EUR	9
Tabela 4: Bruto zarade u 2010. godini, u 000 EUR.....	10
Tabela 5: Zarade po zaposlenom u 2010. godini, u EUR.....	10
4. Sredstva	11
Tabela 6: Obrtna sredstva po djelatnostima u 2010. godini, u 000 EUR	12
Grafik 3: Učešće obrtnih i stalnih sredstava u ukupnim sredstvima u 2010. godini, u procentima	12
5. Zalihe.....	13
Tabela 7: Zalihe u 2010. godini, u 000 EUR.....	13
6. Kapital, obaveze	14
Tabela 8: Kapital u 2010. godini, u 000 EUR	14
Grafik 4: Učešće domaćeg i stranog kapitala u ukupnom kapitalu u 2010. godini	15
Tabela 9: Obaveze u 2010. godini, u 000 EUR.....	16
Tabela 10: Obaveze u 2010.godini, prema klasama zaposlenih, u 000 EUR.....	16
Grafik 5: Učešće kratkoročnih i dugoročnih obaveza u ukupnim obavezama	17
u 2010. godini, u procentima	17
7. Promet, promet po zaposlenom	18
Tabela 11: Promet, promet po zaposlenom u 2010. godini, u EUR.....	18
8. Investicije	19
Tabela 12: Investicije prema djelatnostima u 2010. godini, u 000 EUR	19
Tabela 13: Investicije prema klasi zaposlenih u 2010.godini, u 000 EUR	20

9. Pokazatelji poslovanja	21
Tabela 14: Osnovni pokazatelji poslovanja preduzeća u 2010. godini.....	21
Tabela 15: Promet, vrijednost proizvodnje i dodata vrijednost po faktorskim troškovima po oblastima KD u 000 EUR.....	22
10. Rentabilnost poslovanja	23
Tabela 16: Pokazatelji uspješnosti poslovanja u 2010.godini.....	23
11. Likvidnost poslovanja.....	24
Tabela 17: Pokazatelji likvidnosti u 2010. godini.....	24
12. Bonitet poslovanja.....	25
Tabela 18: Pokazatelji boniteta - Z faktor u 2010.godini.....	25
13. Obrtnost sredstava i zaduženost	25
Tabela 19: Pokazatelji obrta zaliha i sredstava u 2010.godini.....	26
Tabela 20: Pokazatelji zaduženosti u 2010.godini.....	26

Predgovor

Zavod za statistiku Crne Gore – MONSTAT je u cilju harmonizacije sa međunarodnim standardima i evropskim statističkim sistemom nastavio rad na praćenju, prikupljanju i objavljivanju podataka o tržišnoj ekonomiji koji su međunarodno uporedivi.

U Skladu sa standardima i evropskim statističkim sistemom, Zavod za statistiku Crne Gore – MONSTAT je pripremio publikaciju "Poslovanje preduzeća u Crnoj Gori u 2010. godini".

Razvoj strukturalne biznis statistike je u skladu sa EU Regulativom broj 295/2008, kojom je uspostavljen jedinstveni okvir za prikupljanje, obradu i publikovanje podataka o aktivnostima preduzeća.

Obračun pokazatelja je baziran na statističkom istraživanju "Godišnje strukturalno istraživanje biznis statistike" (SBS 01), za mikro, mala, srednja i velika preduzeća.

Ovdje su prikazani osnovni rezultati poslovanja preduzeća koji su u skladu sa evropskim statističkim standardima iz oblasti strukturalne biznis statistike. Rezultati su dati zbirno na nivou djelatnosti.

Publikacija sadrži metodološka objašnjenja o statističkim pokazateljima, kako bi se omogućilo pravilno i lakše korišćenje prikazanih podataka, kao i glavne rezultate ovog istraživanja koji su dati u tabelarnom i grafičkom prikazu

1. Metodologija SBS 01 istraživanja

Cilj SBS 01 istraživanja je da opiše ekonomiju preko posmatranja aktivnosti jedinica uključenih u ekonomsku aktivnost.

Svrha istraživanja je obračun indikatora koji su potrebni za analize strukture djelatnosti preduzeća, strukture inputa i outputa u proizvodni proces, poslovnog uspjeha i konkurentnosti ekonomskih subjekata na određenom nivou djelatnosti.

Pravni osnov za sprovođenje ovog statističkog istraživanja je Zakon o statistici i statističkom sistemu Crne Gore „SL.list RCG“ br. 69/2005. Pored ovog Zakona, ono je takođe usklađeno sa Klasifikacijom djelatnosti koja je u skladu sa Evropskom klasifikacijom djelatnosti NACE rev. 1.1.

Obuhvataju se sva preduzeća koja su registrovana u sektore:

- * vađenje ruda i kamena,
- * prerađivačka industrija,
- * građevinarstvo,
- * trgovina na veliko i trgovina na malo; opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo,
- * hoteli i restorani,
- * saobraćaj, skladištenje i veze,
- * aktivnosti u vezi sa nekretninama , iznajmljivanje i poslovne aktivnosti,
- * obrazovanje,
- * zdravstvo i socijalni rad,
- * ostale komunalne, društvene i lične aktivnosti.

Pokrivene klase po veličini preduzeća su:

- * klasa 1 – mikro preduzeća: od 1-9 zaposlenih,
- * klasa 2 – mala preduzeća: od 10-49 zaposlenih,
- * klasa 3 – srednja preduzeća: od 50-249 zaposlenih,
- * klasa 4 – velika preduzeća: preko 250 zaposlenih.

Obuhvat preduzeća koja pripadaju klasama 3 i 4 je potpun, dok je odabir preduzeća koja pripadaju klasama 1 i 2 izvršen na osnovu uzorka.

Korišćene jedinice za izvještavanje su preduzeća čiji se spisak u skladu sa zahtjevima statističara uzima iz biznis registra. Nakon toga se metodom stratifikovanog uzorka određuje uzorak, odnosno lista preduzeća, koja će biti stvarne jedinice za izvještavanje. To su sva preduzeća koja su aktivna u gore navedenim sektorima. Istraživanjem nijesu obuhvaćena preduzeća iz djelatnosti sektora K (Finansijsko posredovanje).

Broj preduzeća predstavlja broj preduzeća registrovan prema skupu iz biznis registra korigovan za greške, posebno za greške u izboru okvira uzorka. Ova statistika uključuje sva preduzeća koja su aktivna bar dio referentnog perioda.

Tabela 1: Broj preduzeća u uzorku, u 2010. godini

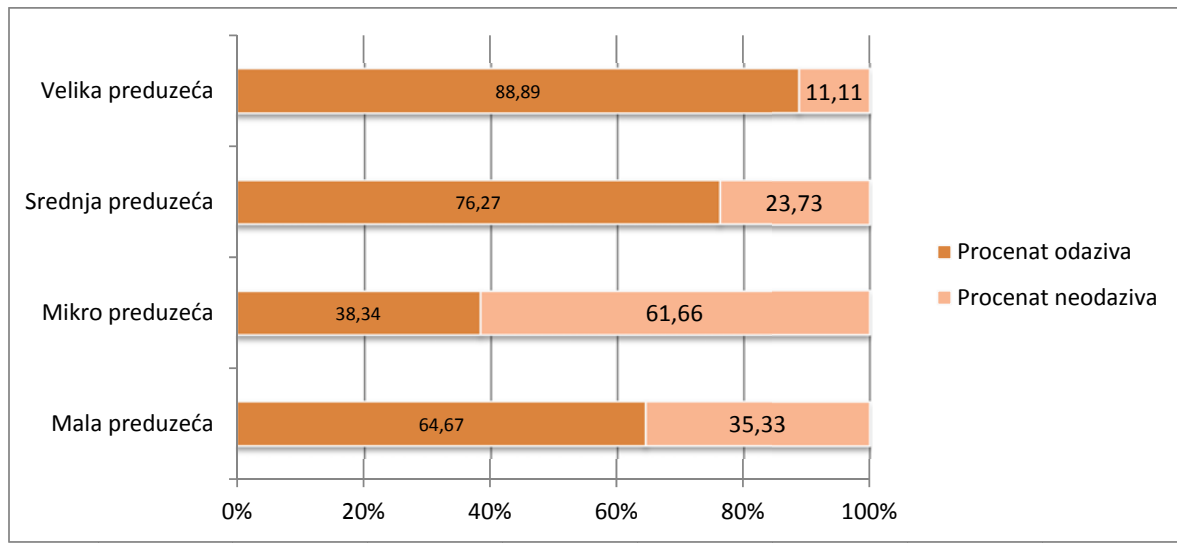
Klasa preduzeća	Odaziv	Broj preduzeća u uzorku
Mikro preduzeća	125	326
Mala preduzeća	291	450
Srednja preduzeća	180	236
Velika preduzeća	40	45
Ukupno :	636	1 057

U tabeli 1 je prikazan broj preduzeća u uzorku i odaziv po klasama preduzeća. Najveći broj preduzeća u uzorku se nalazi u klasi 2, mala preduzeća, i to 450 preduzeća, od kojih je 291 preduzeće dostavilo popunjen upitnik.

Najmanji broj preduzeća se nalazi u klasi 4, tj. velika preduzeća i to 45 preduzeća od kojih je 40 preduzeća dostavilo upitnik strukturalnog biznis istraživanja.

Učešće odgovora u ukupnom broju preduzeća u uzorku je 60,17%.

Grafik 1: Procenat odaziva / neodaziva u 2010. godini

U grafiku 1 dat je procentualni prikaz odaziva /neodaziva po klasama preduzeća. Iz grafika vidimo da je najveći odaziv bio u klasi 4, tj. za velika preduzeća 88,89%. Najmanji odaziv je bio u klasi 1, tj. mikro preduzeća i to 38,34%.

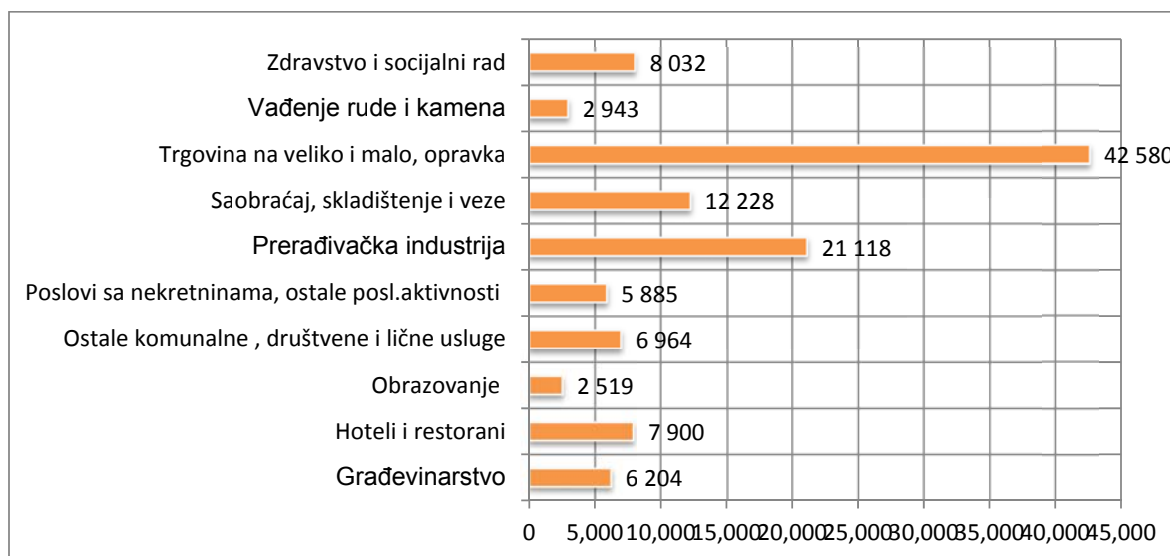
U ovom istraživanju geografski su pokrivenne sve opštine u Crnoj Gori, a to su: Andrijevica, Bar, Budva, Bijelo Polje, Berane, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi, Cetinje i Šavnik.

2. Zaposlenost

Broj zaposlenih lica je definisan kao ukupan broj lica koja rade u posmatranoj jedinici (uključujući rad vlasnika, redovnih partnera u jedinici i neplaćenih porodičnih radnika), kao i lica koja rade izvan jedinice kojoj pripadaju i koja ih plaća (npr. prodavac, osoblje na isporuci, opravkama i održavanju). Obuhvataju se i lica odsutna na kraći period (npr. bolovanje, plaćeno odsustvo ili posebno odsustvo), kao i lica u štrajku, ali ne i ona koja su odsutna na neodređeni period. Takođe se obuhvataju radnici sa skraćenim radnim vremenom (koji to pravo ostvaruju po zakonu zemlje) koji su na platnom spisku, kao i sezonski radnici, pripravnici i porodični radnici koji su na platnom spisku.

Posmatrajući grafik 2 u kome je prikazan broj zaposlenih prema djelatnostima, vidimo da je najveći broj zaposlenih u djelatnosti Trgovine na veliko i malo, opravka motornih vozila i to 42 850 radnika. Djelatnost Prerađivačke industrije je takođe imala značajan broj zaposlenih i to 21 118 zaposlenih radnika.

Grafik 2: Broj zaposlenih prema djelatnostima u 2010. godini

U tabeli 2 je prikazan broj zaposlenih radnika i radnih časova prema klasi zaposlenih u 2010. godini. Najveći broj zaposlenih radnika je u klasi malih preduzeća, preduzeća sa brojem radnika od 9 do 49, i to 33 086 radnika ili 28,43 % od ukupnog broja radnika. Najmanji broj zaposlenih radnika je u klasi srednjih preduzeća, preduzeća sa brojem radnika od 50 do 249, i to 22 633 radnika ili 19,45 % od ukupnog broja zaposlenih.

Tabela 2: Broj zaposlenih radnika i radnih časova prema klasi zaposlenih u 2010. godini

Klase preduzeća	Broj zaposlenih radnika	Broj radnih časova
Mikro preduzeća	28 128	55 297 642
Mala preduzeća	33 086	64 165 469
Srednja preduzeća	22 633	44 097 816
Velika preduzeća	32 526	63 409 433
Ukupno :	116 373	226 970 360

3. Troškovi zaposlenih

Troškovi zaposlenih su definisani kao ukupne plate isplaćene zaposlenima (redovnim, privremeno zaposlenima, kao i zaposlenima u domaćinstvima), u gotovini ili u naturi, od strane poslodavaca, za ranije obavljeni rad u referentnom periodu. Troškovi zaposlenih takođe uključuju poreze i doprinose za socijalno osiguranje zaposlenih u preduzeću, kao i obavezne i dobrovoljne socijalne doprinose za poslodavca.

U tabeli 3 prikazani su: troškovi zaposlenih, bruto zarade i troškovi doprinosa, prireza i poreza koji padaju na teret poslodavca.

Troškovi zaposlenih su najveći u djelatnosti Prerađivačke industrije i to 208 775 hiljada eura, dok su najniži u djelatnosti Obrazovanja i iznose 14 330 hiljada eura. Druga po redu djelatnost sa najvećim troškovima zaposlenih je djelatnost Trgovine na veliko i malo, opravke sa 178 367 hiljada eura.

U skladu sa troškovima zaposlenih i bruto zarade su bile najveće u djelatnosti Prerađivačke industrije sa 181 712 hiljada eura, dok su najmanje bile u djelatnosti Obrazovanja 13 105 hiljada eura.

Tabela 3: Troškovi zaposlenih u 2010. godini, u 000 EUR

Djelatnosti	Troškovi zaposlenih (bruto isplate)	Bruto zarade	Troškovi doprinosa i prireza na poreze na teret poslodavca
Vađenje rude i kamena	36 752	32 755	3 997
Prerađivačka industrija	208 774	181 712	27 062
Građevinarstvo	36 633	33 051	3 582
Trgovina na veliko i malo, opravka	178 367	156 749	21 618
Hoteli i restorani	48 805	41 860	6 945
Saobraćaj, skladištenje i veze	152 402	136 693	15 709
Poslovi sa nekretninama, ostale posl.aktivnosti	37 127	31 626	5 501
Obrazovanje	14 330	13 105	1 225
Zdravstvo i socijalni rad	50 777	45 419	5 358
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	46 291	40 873	5 418
Ukupno:	810 258	713 843	96 415

Zarade su definisane kao ukupne isplate, u gotovini ili u naturi, isplaćene svim osobama na platnom spisku (uključujući i osobe zaposlene u domaćinstvima), u zamjenu za rad obavljen u obračunskom periodu, bez obzira da li su isplaćene na osnovu radnog vremena, rezultata (učinka) rada ili rada na normu i bez obzira da li su redovno isplaćene ili ne.

U tabeli 4 su prikazane sledeće varijable: bruto zarade, troškovi doprinosa na teret zaposlenog, troškovi poreza na zarade i zarade bez poreza i doprinosa (neto zarade).

Tabela 4: Bruto zarade u 2010. godini, u 000 EUR

Djelatnosti	Bruto zarade	Troškovi doprinosa na teret zaposlenog	Troškovi poreza na zarade	Zarade bez poreza i doprinosa (neto zarade)
Vađenje rude i kamena	32 755	8 449	3 252	21 054
Prerađivačka industrija	181 712	44 135	13 280	124 298
Građevinarstvo	33 051	7 340	2 783	22 928
Trgovina na veliko i malo opravka	156 749	41 894	13 353	101 502
Hoteli i restorani	41 860	9 156	2 561	30 143
Saobraćaj skladištenje i veze	136 693	26 439	11 236	99 018
Poslovi sa nekretninama ostale posl. aktivnosti	31 626	8 116	2 804	20 706
Obrazovanje	13 105	4 461	1 084	7 560
Zdravstvo i socijalni rad	45 419	10 529	3 905	30 984
Ostale komunalne društvene i lične usluge	40 873	9 225	3 617	28 031
Ukupno	713 843	169 744	57 875	486 224

U tabeli 5 su prikazane zarade po zaposlenom na godišnjem nivou. Najveće zarade su zabilježene u djelatnosti Saobraćaja, skladištenja i veza i to 11 179 eura, dok su nakon njih najveće zarade u djelatnosti Vađenja ruda i kamena sa 11 130 eura. Najmanje zarade su u djelatnosti Trgovine na veliko i malo, opravke sa 3 681 eura.

Prosječna zarada u svim djelatnostima koje su pokrivena istraživanjem SBS 01 u 2010.godini je 6 134 eura.

Tabela 5: Zarade po zaposlenom u 2010. godini, u EUR

Djelatnosti	Bruto zarade	Ukupan broj zaposlenih radnika	Zarade po zaposlenom (na godišnjem nivou)
Vađenje rude i kamena	32 754 555	2 943	11 130
Prerađivačka industrija	181 712 322	21 118	8 605
Građevinarstvo	33 051 167	6 204	5 327
Trgovina na veliko i malo, opravka	156 749 076	42 580	3 681
Hoteli i restorani	41 860 123	7 900	5 299
Saobraćaj, skladištenje i veze	136 693 457	12 228	11 179
Poslovi sa nekretninama, ostale posl.aktivnosti	31 625 916	5 885	5 374
Obrazovanje	13 104 795	2 519	5 202
Zdravstvo i socijalni rad	45 418 702	8 032	5 655
Ostale komunalne, društ. i lične usluge	40 872 694	6 964	5 869
Ukupno	713 842 807	116 373	6 134

4. Sredstva

Obrtna sredstva čini novac koji je potreban za tekuća plaćanja, materijal i sirovine koja se drže radi ulaganja u proizvodnju, vrijednosti utrošene u proizvodnju i proizvodi što čekaju prodaju. Obrtna sredstva čini i novac dat dobavljačima prije isporuke robe, te potraživanja od kupaca od momenta isporuke proizvoda, odnosno pružanja usluge do momenta naplate. Ta se sredstva neprestano obrću (cirkulišu) u poslovnom procesu. Međutim, potrebno je uvijek raspolagati jednim njihovim dijelom kako bi se nesmetano odvijao poslovni proces.

Oblici obrtnih sredstava su :

- * novčani oblik (gotovina, novac na žiro računu, kratkoročne HoV),
- * stvari (zalihe sirovina, nedovršena proizvodnja i gotovi proizvodi),
- * prava (potraživanja od kupaca, po osnovu datih avansa i kratkoročnih plasmana).

Tabela 6 prikazuje obrtna sredstva podijeljena na: gotovinu i gotovinske ekvivalente, akcije, ostale tržišne vrijednosne papire, kratkoročna potraživanja i zalihe.

Najveći iznos obrtnih sredstava se nalazi u djelatnosti Trgovine na veliko i malo, opravka u iznosu od 1 499 176 hiljada eura. Najniži iznos obrtnih sredstava srijećemo u djelatnosti Obrazovanja u iznosu od 47 284 hiljada eura.

Kratkoročna potraživanja predstavljaju iznos potraživanja na rok kraći od godinu dana. Ovdje se uključuju potraživanja od kupaca, od izvoznika, od uvoza za tuđi račun, od komisione i konsignacione prodaje, ostala potraživanja iz specifičnih poslova, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija, potraživanja za kamatu i ostala potraživanja.

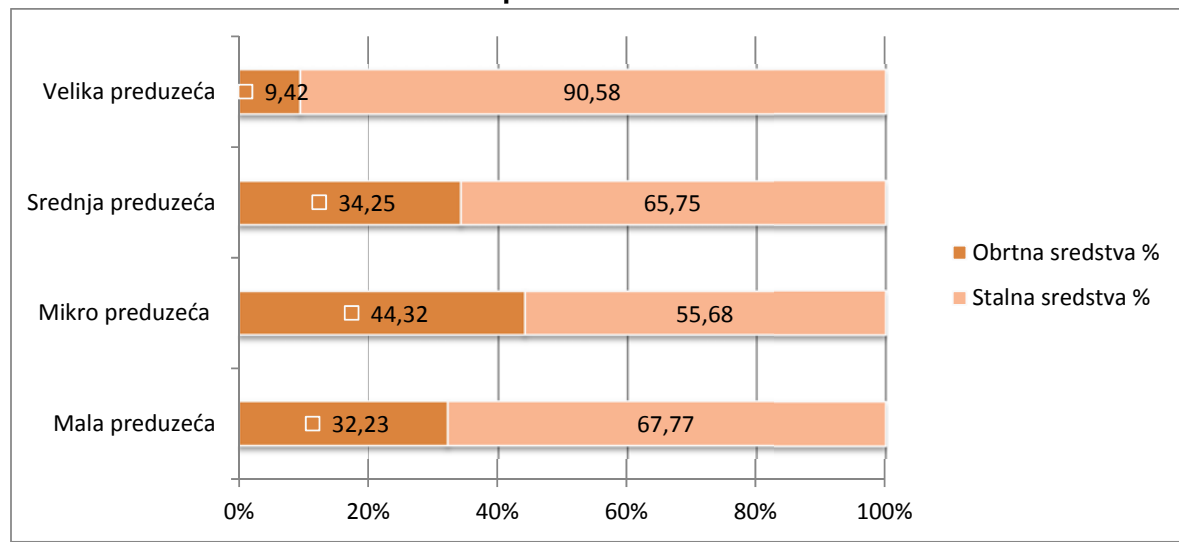
Iz tabele vidimo da su ova potraživanja bila najveća u djelatnosti Trgovine na veliko i malo, opravka u iznosu od 728 392 hiljada eura. Najmanji iznos potraživanja je bio u djelatnosti Zdravstva i socijalnog rada i to 27 822 hiljada eura.

Tabela 6: Obrtna sredstva po djelatnostima u 2010. godini, u 000 EUR

Djelatnosti	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	Dionice, akcije	Ostali tržišni vrijednosni papiri	Kratkoročna potraživanja	Zalihe ukupno	Obrtna sredstva ukupno
Vađenje rude i kamena	419	464	1 413	35 294	60 641	98 231
Prerađivačka industrija	101 461	2 632	437	372 160	156 240	632 929
Građevinarstvo	28 049	2 085	418	160 151	152 612	343 315
Trgovina na veliko i malo, opravka	90 972	17 136	19 746	728 392	642 930	1 499 176
Hoteli i restorani	12 027	0	2 684	82 588	11 685	108 984
Saobraćaj, skladištenje i veze	204 398	4 883	2 274	230 306	61 168	503 029
Poslovi sa nekretninama, ostale poslovne aktivnosti	18 937	309	6	163 134	37 757	220 141
Obrazovanje	339	0	0	43 160	3 785	47 284
Zdravstvo i socijalni rad	4 821	0	0	27 822	15 952	48 596
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	8 884	739	6 471	35 270	5 919	57 284
Ukupno	470 307	28 248	33 449	1 878 277	1 148 689	3 558 970

Na grafiku 3 je prikazano učešće obrtnih i stalnih sredstava u ukupnim sredstvima prema klasi zaposlenih. Najveći procenat učešća stalnih sredstava u ukupnim sredstvima su ostvarila velika preduzeća: 90,58%. Najveći procenat učešća obrtnih sredstava u ukupnim sredstvima su ostvarila mikro preduzeća: 44,32%.

Grafik 3: Učešće obrtnih i stalnih sredstava u ukupnim sredstvima u 2010. godini, u procentima

5. Zalihe

Zalihe obuhvataju:

- * vrijednost robe koja je nabavljena za preprodaju bez dodatne prerade. Ovdje se uključuje vrijednost zaliha u magacinu, vrijednost zaliha u prometu na veliko, vrijednost robe u skladištu, stovarištu i prodavnicama drugih pravnih lica, robe u prometu na malo, robe u tranzitu,
- * nedovršenu proizvodnju koja pripada jedinici, čak i ako se ti proizvodi nalaze kod trećih lica,
- * zalihe gotovih proizvoda,
- * zalihe sirovina sa kojima preduzeće raspolaže.

U tabeli 7 su prikazane zalihe prema djelatnostima. Posmatrajući dio zaliha koji se odnosi na robu nabavljenu za preprodaju vidimo da je najveći iznos bio u djelatnosti Trgovine na veliko i malo sa čak 505 524 hiljada eura. Dio zaliha koji se odnosi na proizvodnju u toku je bio najveći u djelatnosti Trgovine na veliko i malo u iznosu od 58 221 hiljada eura. U djelatnosti Građevinarstva je bio najveći iznos gotovih proizvoda i to 38 774 hiljada eura. Dio zaliha koji se odnosi na sirovine je bio najveći u djelatnosti Prerađivačke industrije i to 87 638 hiljada eura.

Tabela 7: Zalihe u 2010. godini, u 000 EUR

Djelatnosti	Zalihe ukupno	Od toga: roba nabavljena za preprodaju	Proizvodnja u toku	Gotovi proizvodi	Sirovine
Vađenje rude i kamena	60 642	16 573	38 612	4 228	1 229
Prerađivačka industrija	156 239	35 993	9 120	23 488	87 638
Građevinarstvo	152 612	13 387	46 393	38 774	54 058
Trgovina na veliko i malo, opravka	642 931	505 524	58 221	28 754	50 432
Hoteli i restorani	11 684	5 520	324	1 325	4 515
Saobraćaj, skladištenje i veze	61 168	17 294	21 315	10 891	11 668
Poslovi sa nekretninama, ostale posl.aktivnosti	37 756	15 353	13 402	8 744	257
Obrazovanje	3 785	3 785	0	0	0
Zdravstvo i socijalni rad	15 953	15 489	0	464	0
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	5 919	3 222	269	1 474	954
Ukupno	1 148 689	632 140	187 656	118 142	210 751

6. Kapital, obaveze

Kapital predstavlja ukupnu vrijednost domaćeg i stranog kapitala koja je prikazana u tabeli 8.

Ukupni iznos kapitala u 2010.godini je 5 560 639 hiljada eura. Od toga je 4 511 003 hiljada eura domaćeg kapitala, a 1 049 636 hiljada eura stranog kapitala. Učešće domaćeg kapitala u ukupnom kapitalu je 81,12%, a stranog kapitala 18,88%.

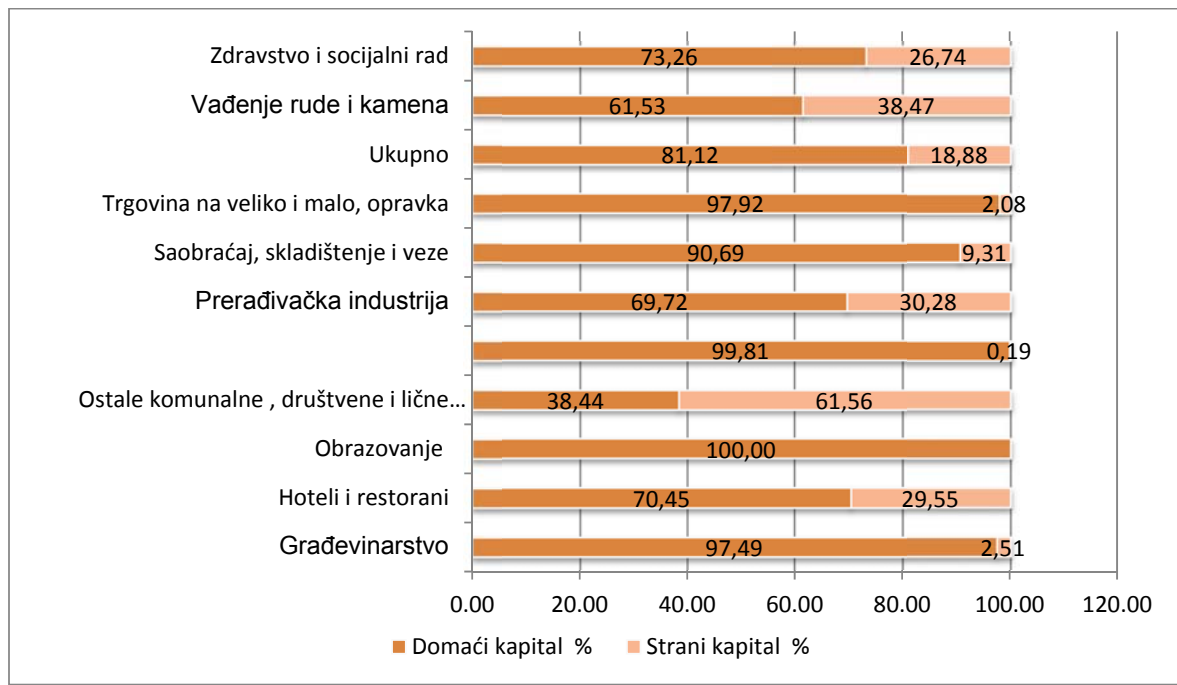
Vidimo da je u djelatnosti Prerađivačke industrije najveći iznos osnovnog kapitala i to u vrijednosti od 1 525 239 hiljada eura, dok je najmanji iznos kapitala bio u djelatnosti Obrazovanja u iznosu od 14 080 hiljada eura za 2010.godinu.

Tabela 8: Kapital u 2010. godini, u 000 EUR

Djelatnosti	Osnovni kapital	Domaći kapital	Strani kapital
Vađenje rude i kamena	34 195	21 040	13 155
Prerađivačka industrija	1 525 239	1 063 407	461 832
Građevinarstvo	266 472	259 778	6 694
Trgovina na veliko i malo, opravka	784 394	768 070	16 324
Hoteli i restorani	696 482	490 669	205 813
Saobraćaj, skladištenje i veze	1 469 290	1 332 523	136 767
Poslovi sa nekretninama, ostale posl.aktivnosti	158 459	158 159	300
Obrazovanje	14 080	14 080	0
Zdravstvo i socijalni rad	482 601	353 531	129 070
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	129 427	49 746	79 681
Ukupno	5 560 639	4 511 003	1 049 636

Grafik 4 prikazuje učešće domaćeg i stranog kapitala u ukupnom kapitalu u 2010. godini. Djelatnost Obrazovanja nije imao stranog kapitala, uz napomenu da se u istraživanju "Strukturalne biznis statistike" prati privatni sektor. Najveće učešće domaćeg kapitala u ukupnom kapitalu je u djelatnosti Poslova sa nekretninama i ostalih poslovnih aktivnosti sa učešćem od 99,81%.

Grafik 4: Učešće domaćeg i stranog kapitala u ukupnom kapitalu u 2010. godini

Obaveze predstavljaju zbir kratkoročnih i dugoročnih obaveza.

Kratkoročne obaveze obuhvataju obaveze po kreditima, hartijama od vrijednosti i ostale kratkoročne obaveze koje dospijevaju u roku do godinu dana od dana činidbe.

Dugoročne obaveze obuhvataju obaveze prema povezanim pravnim licima, dugoročne kredite, obaveze po dugoročnim hartijama od vrijednosti i ostale dugoročne obaveze. Dugoročne obaveze su obaveze koje dospijevaju u roku dužem od godinu dana od dana činidbe.

U tabeli 9 prikazane su obaveze podijeljene na kratkoročne i dugoročne obaveze. Obaveze na ukupnom nivou su najveće u djelatnosti Trgovine na veliko i malo, opravka u iznosu od 1 753 539 hiljada eura. Veliki dio obaveza se nalazi i u djelatnosti Prerađivačke industrije u iznosu od 1 014 171 hiljada eura. Najniži iznos obaveza sriječemo u djelatnosti Obrazovanja u iznosu od 36 371 hiljada eura.

Tabela 9: Obaveze u 2010. godini, u 000 EUR

Djelatnosti	Sadašnje obaveze	Kratkoročne obaveze	Dugoročne obaveze
Vađenje rude i kamena	208 644	105 023	103 621
Prerađivačka industrija	1 014 171	621 762	392 409
Građevinarstvo	435 995	317 292	118 703
Trgovina na veliko i malo, opravka	1 753 539	1 064 618	688 921
Hoteli i restorani	428 285	144 482	283 803
Saobraćaj, skladištenje i veze	705 947	261 580	444 367
Poslovi sa nekretninama, ostale posl. aktivnosti	297 937	128 577	169 360
Obrazovanje	36 371	17 220	19 151
Zdravstvo i socijalni rad	99 254	41 714	57 540
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	152 549	107 980	44 569
Ukupno	5 132 692	2 810 248	2 322 444

Na grafiku 5 je prikazano učešće kratkoročnih i dugoročnih obaveza u ukupnim obavezama. Najveći procenat učešća kratkoročnih obaveza u ukupnom obavezama je bio u djelatnosti Građevinarstva i to 72,77%. Djelatnost sa najvećim procentom učešća dugoročnih obaveza u ukupnim obavezama je djelatnost Hotela i restorana sa 66,26%.

Tabela 10: Obaveze u 2010.godini, prema klasama zaposlenih, u 000 EUR

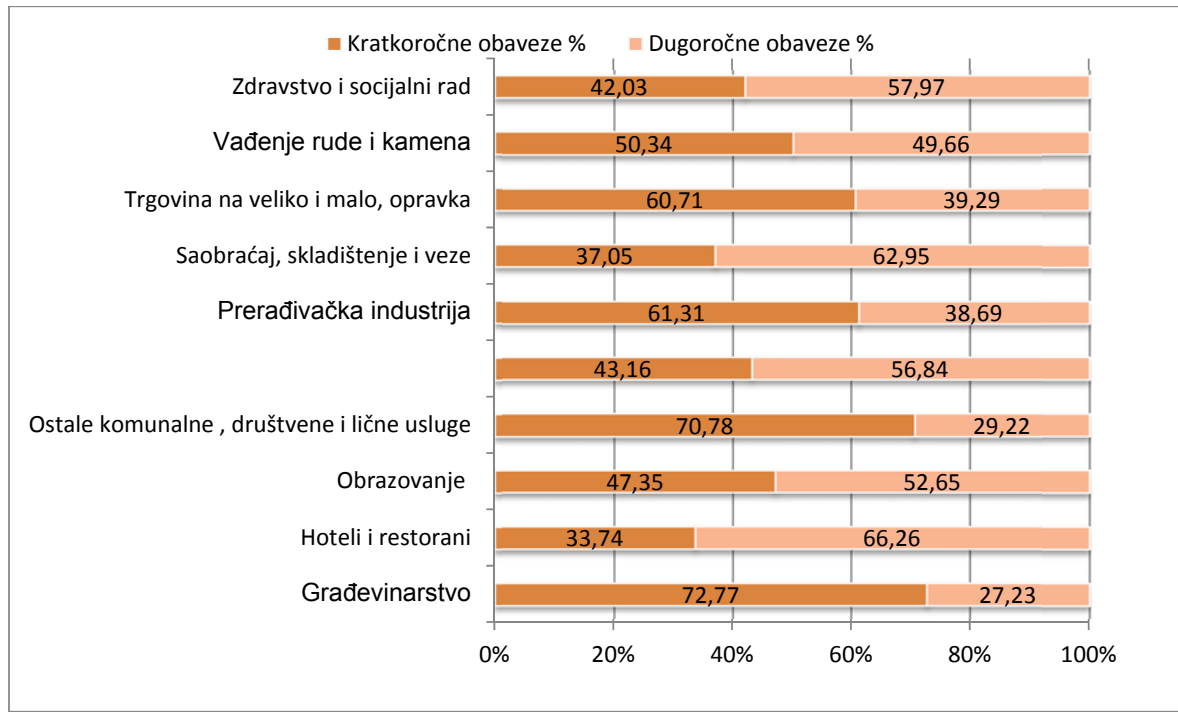
Klase preduzeća	Sadašnje obaveze ukupno	Kratkoročne obaveze	Dugoročne obaveze
Mikro preduzeća	648 696	445 104	203 592
Mala preduzeća	1 851 140	979 670	871 470
Srednja preduzeća	1 327 843	606 352	721 491
Velika preduzeća	1 305 013	779 122	525 891
Ukupno	5 132 692	2 810 248	2 322 444

U tabeli 10 su prikazane obaveze prema klasi zaposlenih. Obaveze su bile najveće u klasi malih preduzeća, gdje se broj zaposlenih kreće od 10 do 49 zaposlenih, i to u iznosu od 1 851 140 hiljada eura. Najmanji iznos obaveza je bio u klasi mikro preduzeća, gdje se broj zaposlenih kreće od 1 do 9 zaposlenih, i to u iznosu od 648 696 hiljada eura.

Kratkoročne i dugoročne obaveze su bile najmanje u klasi mikro preduzeća, kratkoročne sa iznosom od 445 104 hiljada eura, a dugoročne 203 592 hiljada eura.

Najveći iznos kratkoročnih i dugoročnih obaveza je bio u klasi malih preduzeća, kratkoročne u iznosu od 979 670 hiljada eura, a dugoročne u iznosu od 871 470 hiljada eura.

Grafik 5: Učešće kratkoročnih i dugoročnih obaveza u ukupnim obavezama u 2010. godini, u procentima

7. Promet, promet po zaposlenom

Neto promet - obuhvata ukupnu fakturisanu vrijednost u posmatranoj jedinici tokom referentnog perioda i ta vrijednost odgovara tržišnoj prodaji dobara i usluga trećim licima. Obuhvata sve fakturisane obaveze i poreze na dobra i usluge u jedinici, izuzimajući porez na dodatnu vrijednost (PDV) i sve ostale slične odbitne poreze direktno vezane za promet. Takođe obuhvata sve troškove (transporta, pakovanja i sl.) koji se prenose na kupca čak i kada su odvojeno nabrojani u fakturama. Snižanja cijena kao i popusti moraju biti odbijeni. Prihod označen kao ostali poslovni prihod, finansijski prihod i vanredni prihod u računima preduzeća, isključuje se iz prometa. Poslovne subvencije dobijene od države ili institucija Evropske Unije se takođe isključuju iz prometa. Neto promet se koristi za obračun vrijednosti proizvodnje.

U tabeli 11 je prikazan promet i promet po zaposlenom u 2010. godini. Najveći iznos prometa je u djelatnosti Trgovine na veliko i malo, opravka u iznosu od 3 448 981 hiljada eura, dok je najmanji iznos prometa u djelatnosti Obrazovanja u iznosu od 59 067 hiljada eura.

Promet po zaposlenom je najveći u djelatnosti Trgovine na veliko i malo, opravka u iznosu od 80 999 eura po zaposlenom. Najmanji promet po zaposlenom je bio u djelatnosti Zdravstvo i socijalni rad u iznosu od 14 656 eura.

Tabela 11: Promet, promet po zaposlenom u 2010. godini, u EUR

Djelatnosti	Promet	Ukupan broj zaposlenih radnika	Promet po zaposlenom
Vađenje rude i kamena	136 642 594	2 943	46 430
Prerađivačka industrija	1 072 374 224	21 118	50 780
Građevinarstvo	447 152 300	6 204	72 073
Trgovina na veliko i malo, opravka	3 448 981 321	42 580	80 999
Hoteli i restorani	142 016 538	7 900	17 977
Saobraćaj, skladištenje i veze	687 545 383	12 228	56 228
Poslovi sa nekretninama, ostale posl.aktivnosti	213 950 573	5 885	36 356
Obrazovanje	59 067 182	2 519	23 447
Zdravstvo i socijalni rad	117 713 914	8 032	14 656
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	212 436 575	6 964	30 503
Ukupno	6 537 880 604	116 373	56 180

8. Investicije

Investicije ukupno su jednake zbiru: Investicije u kupovinu postojećih zgrada i objekata + Investicije u izgradnju novih zgrada i objekata + Rekonstrukcija + Investicije u transportnu opremu + Investicije u kompjutere i kompjutersku opremu + Investicije u ostale mašine i opreme + Investicije u zemljište + Investicije u kompjuterske softvere + Investicije u ostala nematerijalna sredstva.

U tabeli 12 su prikazane investicije prema djelatnostima u 2010. godini. Na ukupnom nivou najveći iznos investicija je bio u djelatnosti Trgovine na veliko i malo u iznosu od 214 814 hiljada eura, dok je najmanji iznos investicija bio u djelatnosti Obrazovanja u iznosu od 781 hiljada eura.

Investicije koje se odnose na djelatnost Trgovine su bile najveće u izgradnju novih zgrada i objekata u iznosu od 134 930 hiljada eura.

U djelatnosti Prerađivačke industrije najveći iznos investicija je bio u dijelu koji se odnosi na investicije u rekonstrukciju, u iznosu od 47 426 hiljada eura.

Tabela 12: Investicije prema djelatnostima u 2010. godini, u 000 EUR

Djelatnosti	Investicije ukupno	Investicije u kupovinu postojećih zgrada i objekata	Investicije u izgradnju novih zgrada i objekata	Rekonstrukcija	Investicije u transp.opremu	Investicije u komp. i komp. Opremu	Investicije u stalne mašine i opremu	Investicije u zemljište	Investicije u komp. Softver	Investicije u nematerijalna sredstva
Vađenje rude i kamena	1 459	984	0	16	149	102	53	155	0	0
Prerađivačka industrija	141 718	6 274	12 970	47 426	4 198	2 676	36 315	10 383	183	21 293
Građevinarstvo	26 841	2 122	11 711	96	2 820	486	4 699	4 845	25	37
Trgovina na veliko i malo	214 814	19 367	134 930	5 902	11 188	1 274	17 447	23 326	780	599
Hoteli i restorani	10 795	31	3 009	3 761	154	49	2 596	1 090	37	68
Saobraćaj, skladištenje i veze	209 018	1 183	20 826	28 690	35 715	1 022	21 407	96 168	730	3 277
Poslovi sa nekretninama	59 473	1 752	49 619	967	1 793	471	1 030	2 504	152	1 186
Obrazovanje	781	0	0	0	677	0	104	0	0	0
Zdravstvo i socijalni rad	12 436	0	0	0	623	41	11 641	0	121	10
Ostale usluge	35 059	1 847	18 772	1 238	499	493	7 393	4 777	28	11
Ukupno	712 394	33 559	251 836	88 097	57 818	6 613	102 686	143 247	2 058	26 481

U tabeli 13 su prikazane investicije prema klasama zaposlenih. Najveći iznos investicija je u klasi velikih preduzeća, preduzeća sa više od 250 zaposlenih radnika, u iznosu od 292 674 hiljada eura.

Najveći iznos investicija u ovoj klasi se odnosi na investicije u zemljište i to u iznosu od 110 476 hiljada eura. Najmanje su investirala mikro preduzeća, preduzeća sa brojem zaposlenih od 1 do 9 zaposlenih radnika, i to 95 135 hiljada eura. Najveći dio ovih investicija se odnosi na investicije u izgradnju novih zgrada i objekata u iznosu od 53 067 hiljada eura.

Tabela 13: Investicije prema klasi zaposlenih u 2010.godini, u 000 EUR

Klase preduzeća	Investicije ukupno	Investicije u kupovinu postojećih zgrada i objekata	Investicije u izgradnju novih zgrada i objekata	Rekonstrukcija	Investicije u transp.opremu	Investicije u komp. i komp. Opremu	Investicije u stalne mašine i opremu	Investicije u zemljište	Investicije u komp. Softver	Investicije u nematerijalna sredstva
Mikro preduzeća	95 135	786	53 067	244	37 017	577	3 139	38	73	195
Mala preduzeća	224 507	18 560	143 378	6 544	10 610	3 508	17 331	22 940	443	1 193
Srednja preduzeća	100 077	9 917	46 865	10 728	7 262	1 109	13 382	9 794	301	720
Velika preduzeća	292 674	4 296	8 525	70 580	2 929	1 420	68 833	110 476	1 241	24 373
Ukupno	712 394	33 559	251 836	88 097	57 818	6 613	102 686	143 247	2 058	26 481

9. Pokazatelji poslovanja

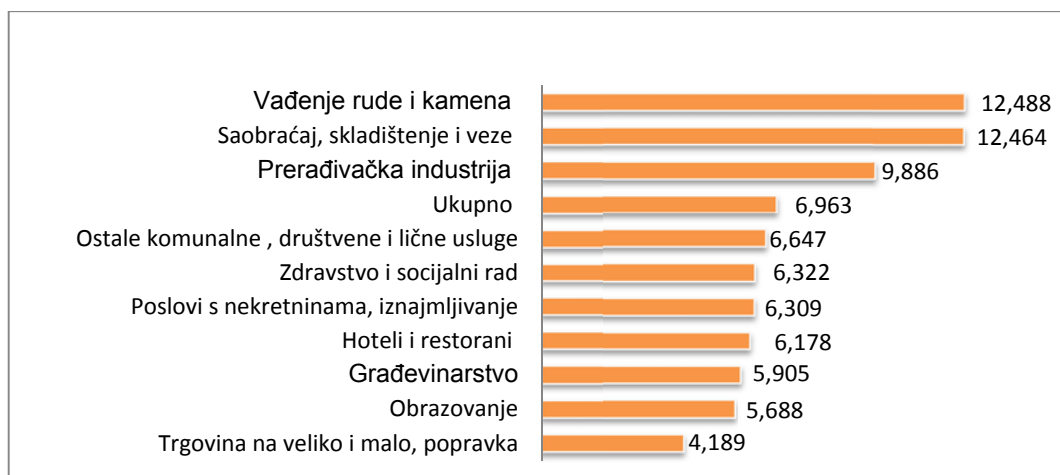
Posmatrano po glavnim indikatorima poslovanja preduzeća rezultati istraživanja SBS 01 za 2010. godinu su pokazali da su preduzeća koja pripadaju djelatnosti Trgovina najznačajnija sa učešćem u prometu u iznosu od 52,8%, broju zaposlenih (36,6%), kao i u dodatoj vrijednosti (27,7%). U broju jedinica preduzeća dominirao je sektor Prerađivačka industrija (31,8%). Značajne rezultate u dodatoj vrijednosti dao je sektor Trgovina na veliko i malo sa 27,7% udjela, Prerađivačka industrija sa 23,2%, zatim Saobraćaj sa 22,1%. Neznatno učešće u ostvarenim rezultatima imali su sektori Obrazovanje i Zdravstvo i socijalni rad.

Tabela 14: Osnovni pokazatelji poslovanja preduzeća u 2010. godini

Djelatnosti	Broj jedinica		Broj zaposlenih		Promet		Dodata vrijednost po faktorskim troškovima	
	broj	%	broj	%	u 000 EUR	%	u 000 EUR	%
Vađenje rude i kamena	14	2,2	2 943	2,5	136 643	2,1	54 728	2,6
Prerađivačka industrija	202	31,8	21 118	18,1	1 072 374	16,4	480 889	23,2
Građevinarstvo	51	8,0	6 204	5,3	447 152	6,8	114 272	5,5
Trgovina na veliko i malo, popravka	180	28,3	42 580	36,6	3 448 981	52,8	574 310	27,7
Hoteli i restorani	45	7,1	7 900	6,8	142 017	2,2	73 754	3,6
Saobraćaj, skladištenje i veze	53	8,3	12 228	10,5	687 545	10,5	456 690	22,1
Poslovi s nekretninama, iznajmljivanje, poslovne usluge	36	5,7	5 885	5,1	213 951	3,3	115 319	5,6
Obrazovanje	7	1,1	2 519	2,2	59 067	0,9	29 413	1,4
Zdravstvo i socijalni rad	12	1,9	8 032	6,9	117 714	1,8	72 160	3,5
Ostale komunalne, društvene i lične usluge	35	5,5	6 964	6,0	212 437	3,2	98 195	4,7
Ukupno	635	100,0	116 373	100,0	6 537 881	100,0	2 069 730	100,0

Troškovi zaposlenih po zaposlenom prikazuju prosječne troškove zaposlenih u nekoj djelatnosti. U odnosu na prosjek (6 963 EUR), prosječni troškovi zaposlenih su značajno viši u sektorima Vađenje rude i kamena (12 488 EUR), Saobraćaju (12 464 EUR) i Prerađivačkoj industriji (9 886 EUR). Najniži prosječni troškovi zaposlenih bili su u djelatnostima Trgovina na veliko i malo i popravka (4 189 EUR) i u Obrazovanju (5 688 EUR).

Grafik 6: Prosječni troškovi zaposlenih u 2010. godini, u EUR

Djelatnosti koje su imale najveće učešće u ostvarenom prometu su sledeći: Trgovina na veliko i malo (52,8%), Prerađivačka industrija (16,4%) i Saobraćaj, skladištenje i veze (10,5%). Najveću vrijednost proizvodnje ostvarila je djelatnost Trgovine na veliko i malo (26,5%), Prerađivačka industrija (22,1%) i Saobraćaj, skladištenje i veze (19,2%). Što se tiče dodate vrijednosti, ona je najveća u djelatnosti Trgovine na veliko i malo (27,7%), zatim u Prerađivačkoj industriji (23,2 %) i Saobraćaj, skladištenje i veze (22,1%).

Tabela 15: Promet, vrijednost proizvodnje i dodata vrijednost po faktorskim troškovima po oblastima KD u 000 EUR

Djelatnosti	Promet		Vrijednost proizvodnje		Dodata vrijednost	
	u 000 EUR	%	u 000 EUR	%	u 000 EUR	%
Vađenje rude i kamena	136 643	2,1	84 326	2,7	54 728	2,6
Prerađivačka industrija	1 072 374	16,4	699 849	22,1	480 889	23,2
Građevinarstvo	447 152	6,8	335 571	10,6	114 272	5,5
Trgovina na veliko i malo popravka	3 448 981	52,8	841 307	26,5	574 310	27,7
Hoteli i restorani	142 017	2,2	144 673	4,6	73 754	3,6
Saobraćaj skladištenje i veze	687 545	10,5	608 082	19,2	456 690	22,1
Poslovi s nekretninama iznajmljivanje poslovne usluge	213 951	3,3	169 228	5,3	115 319	5,6
Obrazovanje	59 067	0,9	34 806	1,1	29 413	1,4
Zdravstvo i socijalni rad	117 714	1,8	104 143	3,3	72 160	3,5
Ostale komunalne društvene i lične usluge	212 437	3,2	148 193	4,7	98 195	4,7
Ukupno	6 537 881	100,0	3 170 178	100,0	2 069 730	100,0

10. Rentabilnost poslovanja

Stopa bruto dobiti na nivou Crne Gore iznosi 6.60 što znači da se na 100 eura prihoda ostvaruje 6.60 eura dobiti. Najveća bruto marža je u djelatnosti Prerađivačka industrija (12,05%) i u djelatnosti Trgovine na veliko i malo (10,07%). Najveća negativna bruto marža je ostvarena u djelatnosti Vađenje rude i kamena (-26,96%).

Pokazatelj rentabilnosti sredstava pokazuje da je najveća profitabilnost sredstava ostvarena u djelatnosti Prerađivačka industrija i u Trgovini na veliko i malo dok je najmanja u djelatnosti Vađenja rude i kamena. Slična situacija je i kod pokazatelja rentabilnosti kapitala.

Reproduktivna sposobnost preduzeća ogledava se u njegovoj mogućnosti da iz sopstvenih izvora finansira sopstveni razvoj. Na ukupnom nivou reproduktivna sposobnost u 2010.godini iznosi 3,33%.

Pokrivenost rashoda prihodima najveća je u djelatnosti Poslovi sa nekretninama i u Prerađivačkoj industriji. Pokrivenost finansijskih rashoda jedino je pozitivna kod djelatnosti Obrazovanje. Prihodi ostvareni vanrednim aktivnostima najveći su u Saobraćaju i Trgovini na veliko i malo.

Tabela 16: Pokazatelji uspješnosti poslovanja u 2010.godini

Djelatnosti	stopa bruto dobiti	rentabilnost sredstava	rentabilnost kapitala	dobitak / gubitak u cjelokupnom prihodu	stopa reproduktivne sposobnosti	prihod iz poslovanja / troškovi poslovanja	finansijski prihodi / finansijski rashodi	vanredni prihodi / vanredni rashodi
	%	%	%	%	%	IND	IND	IND
Vađenje rude i kamena	-26,96	-15,32	-321,19	-20,46	-8,60	85.3	0.5	202.1
Prerađivačka industrija	12,05	4,46	7,47	11,01	8,28	122.8	22.5	86.4
Građevinarstvo	4,49	1,90	4,40	3,24	4,95	107.4	13.3	448.4
Trgovina na veliko i malo popravka	10,07	2,39	4,89	2,43	4,28	113.0	8.9	2 085.0
Hoteli i restorani	-4,30	-0,56	-0,87	-4,19	0,93	100.7	15.4	81.8
Saobraćaj skladištenje i veze	8,38	2,18	3,11	7,66	5,51	107.5	56.9	4 129.5
Poslovi s nekretninama iznajmljivanje poslovne usluge	-5,98	-1,99	-4,08	-5,07	-0,77	128.0	36.5	1.6
Obrazovanje	6,78	3,52	8,13	4,00	5,99	105.8	159.2	-
Zdravstvo i socijalni rad	-3,47	-0,07	-0,07	-3,22	0,06	107.3	0.9	75.7
Ostale komunalne društvene i lične usluge	4,11	2,23	4,79	3,12	9,28	107.9	6.4	10.9
Ukupno	6,60	1,35	1,94	3,55	3,33	112.5	20.5	118.0

11. Likvidnost poslovanja

Opšti ratio likvidnosti je indikator koji predstavlja odnos obrtnih sredstava i kratkoročnih izvora finansiranja. Pokazuje koliko se kratkoročni izvori finansiranja pokrivaju obrtnim sredstvima. Odnos koji se smatra optimalnim je 2:1. Ako preduzeće nije u stanju da svoje obaveze izmiri u roku znači da je kratkoročni kapital korišćen za finansiranje osnovnih sredstava. Donja granica likvidnosti je 1. U drugom slučaju finansijsko zdravlje je ugroženo i firma je kreditno nesposobna.

Tabela 17: Pokazatelji likvidnosti u 2010. godini

Djelatnosti	opšti ratio likvidnosti	ratio reducirane likvidnosti	ratio novčane likvidnosti
	koef.	koef.	koef.
Vađenje rude i kamena	0.94	0.36	0.00
Prerađivačka industrija	1.02	0.77	0.16
Građevinarstvo	1.08	0.60	0.09
Trgovina na veliko i malo popravka	1.41	0.80	0.09
Hoteli i restorani	0.75	0.67	0.08
Saobraćaj skladištenje i veze	1.92	1.69	0.78
Poslovi s nekretninama iznajmljivanje poslovne usluge	1.71	1.42	0.15
Obrazovanje	2.75	2.53	0.02
Zdravstvo i socijalni rad	1.16	0.78	0.12
Ostale komunalne društvene i lične usluge	0.53	0.48	0.08
Ukupno	1.27	0.86	0.17

Najveći ratio likvidnosti ima djelatnost Obrazovanja i djelatnost Saobraćaja. Preduzeća u djelatnostima Ostale komunalne društvene i lične usluge i Hoteli i restorani imaju ratio likvidnosti manji od 1.

Ratio reducirane likvidnosti pretpostavlja da osnovna sredstva i zalihe budu finansirane dugoročnim izvorima finansiranja a potraživanja hartije od vrijednosti i gotovina kratkoročnim izvorima finansiranja. Odnos koji je optimalan je 1:1. Ako je indikator manji pokazuje da je preduzeće nesposobno da visoko likvidnim sredstvima pokrije tekuće obaveze. Pored djelatnosti Obrazovanja i Saobraćaja najveći ratio ima i djelatnost Poslovi sa nekretninama. Djelatnost koja je najmanje sposobna da pokrije tekuće obaveze likvidnim sredstvima je Vađenje rude i kamena.

Ratio novčane likvidnosti pokazuje koliko se kratkoročne dospjele obaveze mogu finansirati iz gotovine. Poželjno je da vrijednost indikatora bude veća ili jednaka 1.

Iz tabele se vidi da nijedan sektor nije sposoban da gotovinom izmiri dospjele kratkoročne obaveze.

12. Bonitet poslovanja

Analiza boniteta preduzeća prema Altmanovom modelu (Z-faktor) koji ocjenjuje finansijsko zdravlje preduzeća predstavlja kombinaciju poslovnih pokazatelja: dobit prije oporezivanja i kamata tekuća imovina neto prihodi od prodaje ukupne obaveze i zadržana dobit.

Prema modelu vrijednost Z faktora se može kretati od -4 do +8. Ukoliko je:

- * $Z < 1,81$ – preduzeće je u nepovoljnoj finansijskoj situaciji tj. pred stečajem ili u crnoj zoni;
- * $1,81 < Z < 2,99$ – preduzeće se nalazi u tzv. sivoj zoni;
- * $Z > 2,99$ – preduzeće je finansijski zdravo tj. nalazi se u bijeloj sigurnoj zoni.

Obrazac za izračunavanje Z-faktora je:

$$Z = 0,717 X1 + 0,847X2 + 3,107X3 + 0,420X4 + 0,998X5$$

U tabeli je prikazan način obračuna pojedinih pokazatelja kao i dobijeni faktor Z. Za većinu sektora važi da posluju u sivoj i crnoj zoni. Što se tiče djelatnosti Trgovine na veliko i malo i djelatnosti Zdravstva ovaj koeficijent je enormno visok zbog visoke dobiti prije oporezivanja u djelatnosti Trgovine i zbog visine kapitala u djelatnosti Zdravstva što pokazuju pokazatelji X3 i X4.

Tabela 18: Pokazatelji boniteta - Z faktor u 2010.godini

	obrotna sredstva/aktiva	dobitak/aktiva	dobit prije kamata i poreza/aktiva	kapital/obaveze	neto prihodi od prodaje/aktiva	Altmanov obrazac
	X1	X2	X3	X4	X5	Z
Vađenje rude i kamena	0.52	-0.15	-0.10	0.04	0.57	0.5
Prerađivačka industrija	0.22	0.04	0.07	1.66	0.37	1.5
Građevinarstvo	0.43	0.02	0.03	0.79	0.42	1.2
Trgovina na veliko i malo popravka	0.42	0.02	41.39	1.01	0.24	129.6
Hoteli i restorani	0.09	-0.01	0.00	1.75	0.13	0.9
Saobraćaj skladištenje i veze	0.20	0.02	0.03	2.52	0.26	1.6
Poslovi s nekretninama iznajmljivanje poslovne usluge	0.39	-0.02	0.00	0.91	0.33	1.0
Obrazovanje	0.69	0.04	0.05	0.81	0.52	1.5
Zdravstvo i socijalni rad	0.01	0.00	0.00	56.93	0.02	23.9
Ostale komunalne društvene i lične usluge	0.19	0.02	0.04	0.91	0.54	1.2
Ukupno	0.20	0.01	0.03	2.42	0.21	1.5

13. Obrtnost sredstava i zaduženost

Koeficijent obrta zaliha pokazuje koliko se zalihe pokrivaju iz prihoda iz poslovanja dok koeficijent obrta sredstava pokazuje koliko se kratkoročna potraživanja pokrivaju iz prihoda iz poslovanja.

Tabela 19: Pokazatelji obrta zaliha i sredstava u 2010.godini

	obrotnost zaliha	obrotnost sredstava
	koef.	koef.
Vađenje rude i kamena	1.77	3.04
Prerađivačka industrija	6.69	2.81
Građevinarstvo	2.21	2.11
Trgovina na veliko i malo popravka	1.33	1.18
Hoteli i restorani	12.99	1.84
Saobraćaj skladištenje i veze	10.81	2.87
Poslovi s nekretninama iznajmljivanje poslovne usluge	4.92	1.14
Obrazovanje	9.38	0.82
Zdravstvo i socijalni rad	7.18	4.12
Ostale komunalne društvene i lične usluge	27.24	4.57
Ukupno	3.18	1.95

Pokazatelji zaduženosti pokazuju koliko su aktiva i kapital opterećeni obavezama.

Tabela 20: Pokazatelji zaduženosti u 2010.godini

	zaduženost u poslovnim sredstvima	zaduženost u stalnom kapitalu
	koef.	koef.
Vađenje rude i kamena	1.11	23.17
Prerađivačka industrija	0.36	0.60
Građevinarstvo	0.55	1.27
Trgovina na veliko i malo popravka	0.49	0.99
Hoteli i restorani	0.37	0.57
Saobraćaj skladištenje i veze	0.28	0.40
Poslovi s nekretninama iznajmljivanje poslovne usluge	0.53	1.09
Obrazovanje	0.53	1.23
Zdravstvo i socijalni rad	0.02	0.02
Ostale komunalne društvene i lične usluge	0.51	1.10
Ukupno	0.29	0.41

U ovoj publikaciji je prikazan dio podataka koji se prikupljaju u istraživanju "Strukturalna biznis statistika".

Ukoliko ste zainteresovani za detaljnije podatke na nivou djelatnosti ili klase možete nam se obratiti putem e-maila contact@monstat.org